

הנושא את האשה פרק שנים עשר כתובות קד.

עין משפט נר מצוה

בב טו טושיע י"ד סימן
מג טעף י"ג י"ג
ב ב מ"י פט"ז מהל'
אישות הלכה כג סג
עשין מה טושיע א"ע
סימן קא טעף א'
לא ד ה טושיע ס"מ
סימן טע טעף א'
לב ו מ"י טס הלכה כג
סג טושיע
א"ע סימן קא פט"ז
לב ו מ"י טס טושיע טס
טעף א':

תוספות ר"ד (המשך)
ניחא להו ליחמי משום
מצוה ואין מחשיבים ממנה
כלום אלא טעם איבוד
כ"י היא מפני שכ"ז הזמן
מהלכה לתן כתובתה והלכך
כ"ז שהיא בבית בעלה
ועיוותה מנכסי גובה כ"י
לפולס שזה שתקת לא
מפני שהמלה אלא בעבור
מזונותיה שאף אם היה
רצוים להגבותה כתובתה
לא היתה מקבלת היא
כ"י שלא תפסיד מזונות
וכ"ז שהיא בבית אביה
ולא היה זנין אותה שם
גובה כתובתה עד כ"ה
שנים אבל אם התבעה
כ"ה שנים ולא תבעה
מהלכה ורזקא כשלא
היה זנין אותה שם אבל
אם היה זנין אותה שם
זה שתקת מפני המזונות
שקתה אפילו אם היה
רצוים להגבותה כ"י היא
לא היתה מקבלת שלא
תפסיד למוזונות וכ"ז
גם ר"ח ז"ל לא דאמרין
כ"ז שהיא בב"א גובה
כתובתה עד כ"ה שנים
ורקא בשאניה יחזיתיה מהם
אבל אם היתה יחזיתיה
מהם גובה כ"י לעולם וכ"ז
פי' המורה בריש פ' אצ"פ
דאמרן תוספת כתובה
ככתובה למאי נ"מ וכו'
עד כ"ז שהיא בב"א תנן
הנושא כ"ז שהיא בבית
בעלה בתוך אלמנותה
גובה כתובתה לעולם וכ"ז
שהיא בב"א שלא היו
עובדים אותה היתומים
ולא זנין גובה כתובתה
עד כ"ה שנים ואם שהתה
יותר מכאן מחלתו וכן
כתובה והכא דפי' המורה
כ"ז שהיא בב"א והירושים
זנין אותה וגם זה פי'
ל"מ שאין טעמו בעבור
מהלכה אלא בעבור טובה
שעשת מנכסי יתומים ואם
היא בב"א אצ"פ שנים
גובה כ"י לעולם כ"י
שנתעשה טובה כנגד כ"י
דברי ר"מ שאמר מהו שהיה
רשבי' והכ"א כ"ז שהיה
בבית בעלה גובה כ"י
לעולם וכ"ז שהיא בבית
אביה גובה כתובתה עד
כ"ה שנה מתה יורשה
מזכירים שם עד כ"ה שנה
פי' כ"ז שהיא בבית אביה
שאנה נוגעת בנכסי בעלה
גובה כ"י לעולם כ"י היא
נותנים לה מזונות בין אם
אין נותנים לה כ"ז שהיא
בבית בעלה ועיוותה שם
גובה כ"י עד כ"ה שנה
אבל אם עברה כ"ה שנים
אבהה כ"י שיש באלו כ"ה
שנה שיעור שתעשה טובה
וגי' לעניים המהוירים
בבתים כנגד כתובה ואינה
רשות ליתן לעניים אכ"פ
והיות וכל מה שנונה מנכסי
ל"מ מהו שתשלש פי' שאם לא
שתהה כ"ה ושתהה חצה הוה
תפסיד חצי כ"י בעבור טובה
שעשת בנכסי בעלה ואמרין
מפסדת לפי חשבון א"ר דוקא
שעולה הטובה כנגד כתובה
דלאו בת גבי' היא כלל לא
מפסדת כתובתה אבל קודם
שישלש הכ"ה שנים דבר גבי'
הוא מתוך שגובה מקצת גובה
הכל והאין מחשבין הטובה
שעשת ואיתוקם בתיקו והכ"א
כ"ז וכי פירשו שמה הראשונים
שכ"ה שנים מפסדת כ"י אין
הטעם מפני טובה שעשת דהיא
טובה שגמלה עם עניים

ומנח תפ"י. ואע"ג שחולי מעיים (1) פטורין מן התפילין לפי שאין יכולין ליחזק היעזב אלז ר' היה מנהיג עמנו בקדושה יותר מדאי והיה יודע היעזב לזכר. מ"ר: **לא נהנית אפילו באצבע קמנה.** דאמרין צמדדש עד שאדם מתפלל שיכנס תורה לתוך גופו יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו ומייתא הא עובדל דרבי:

ומרתא בת ביתוב עשרים והמש שנים. אמר לי רבי דהך פירכא ליתא אליצא דצר קפרא דאמר לקמן לא שנו אלא מנה ומתמים אצל תוספת אית לה דלענין כמותה דאורייתא מרתא צת צייתוס וענייה שזישראל שוות אלא אליצא דר' יוחנן דאמר דאפילו תוספת אין לה איירי דהכא ולי נראה דלציצא דרבי' איתא דהכא אליצא דרבי מאיר איירי ולקמן לא קאי צר קפרא אלא אליצא דרבי' דאמר גובה כמותה צבית אציה עד כ"ה שנים והואיל ושהתה כל כך מחלתה ואמר צר קפרא דדוקא מנה ומתמים מחלה אצל תוספת דהויא כמו מתנה צעלמא לא מחלה כמו שאר דכל חוץ דלא ממיל אצל לרבי דהכא דאמר דרבי מאיר איתא דרבי' וחסה שנה שמעשה טובה כנגד כמותה אין חילוק צין תוספת למנה ומתמים דלפוס גמלא שיחנה דאי לא תימנה הכי אלא אדר"מ קאי חסן כן מדקאמר דתוספת יש לה אלמלא לית ליה דלפוס גמלא שיחנה חסן כן קשה לדדייה אלמנה דכמותה מנה עד כ"ה שנים וצמולה דכמותה מתמים עד כ"ה שנים ודומה לי דצר פטוט דאליצא דרבי' קאי לקמן דכולה יוסי בן שאול בשעה שהצדיק נפטר מן העולם אומרים מלאכי השרת לפני הקב"ה רבש"ע צדיק פלוני בא אומר להם יבואו צדיקים ויצאו לקראתו ואומרים לו יבא בשלום ינחו על משכבותם אמר ר' אלעזר בשעה שהצדיק נפטר מן העולם שלש כיתות של לו (6) בא בשלום ואחת אומרת הולך נכחו ואחת אומרת לו יבא שלום ינחו על משכבותם בשעה שהרשע נאבד מן העולם שלש כיתות של מלאכי חבלה יוצאות לקראתו אחת אומרת אין שלום אמר ה' לרשעים ואחת אומרת לו למעצבה (7) ישכב ואחת אומרת לו ירדה והשכבה את ערלים: **מתני' כל זמן שהיא בבית אביה גובה כתובתה לעולם כל זמן שהיא בבית בעלה גובה כתובתה עד עשרים וחמש שנים שיש בכ"ה שנים שתעשה טובה כנגד כתובתה דברי ר' מאיר שאמר משום רשב"ג יחכ"א כל זמן שהיא בבית בעלה גובה כתובתה לעולם כל זמן שהיא בבית אביה גובה כתובתה עד עשרים וחמש שנים** אמר ליה אביי לרב יוסף ענייה שבישראל עד עשרים וחמש שנים ומרתא בת בייתוס עד עשרים וחמש שנים אמר ליה (7) לפוס גמלא שיחנה אביעיא להו לרבי מאיר מהו שתשלש תיקו: וחכמים אומרים כל זמן: אמר ליה אביי לרב יוסף אתאי קודם שקיעת החמה גובה כתובתה לאחר שקיעת החמה לא גביא

דמדליא. דאמרין צמסכת מגילה (דף 1) למה נקרא שמה לפורי שישבת צרשא ההר כלפיור: **דעל כמה וימנין לנים הכפא.** דחולי מעיים הוה ליה: **והלך פפילין ומנה לכו וקא מער.** לחלוץ ולהניח: **פתח ואמר.** הספר: **ארללים ומולקים.** ולא נהניתי צעולס הוה. [אפילו] לפי טורח שיגמתי צאלצב קטנה שלי: **יבואו לדיקים וילאו לקראתו וינח בשלום.** ואחר כך ינחו לדיקים על משכבותם: **הולך נחשו.** צדך ישרה: **מתני' כל זמן שהיא צבית אציה.** והיורשים וזוה שם: **גובה כמותה.** כשמתלה: **שמעשה טובה.** מנכסי יתומים ונתנת לחס ומלח לשכניה: **וחכמים אומרים.** לא הוכרו עשרים וחמש לענין הטובה שמעשה ולא אפסדוה רבנן כמותה וכשהוכרו עשרים וחמש לענין המחילה הוכרו דהואיל ושתקה ולא תבעה כל השנים הללו מחלתה הלכך כל זמן שהיא צבית צעולה אין שתיקתה מחילה אלא מפני שמצדין אותה היא צושה למחות על כמותה אצל צבית אציה שמשתקה כ"ה שנים מחילה היא: **מסה יורשה מוצריין כמותה כו.** כלומר צריכים למחות על כמותה בתוך כ"ה שנים: **גבי' ענייה שזישראל.** שכתובתה מועטת איצדה לרבי מאיר בטובה שעושה בכ"ה שנים: **ומרתא צת צייתוס.** היתה עשירה וכמותה מרובה תפסיד כמותה בטובה של כ"ה שנים: **לפוס גמלא שיחנה.** כ"ה שנים: **המשוי לפי הגמל.** אף גמל לפי עושהה טובתה: **מהו שמשלש.** לר"מ דטעמא משום טובה: **שמשלש.** שנחשב טובתה לחשבון כמותה לפי חשבון השנים הפסיד לכל שנה אחת מעשרים וחמש כמותה חס לא שהתה כ"ה שנים אלא חציין או שלישית או רביעית. משלש לשון חלוקה לפי חשבון הוא דמתן (מכות דף ה.) משלשין צממון ואין משלשין צמכות: **כל מדס חכמים קן.** העמידוה יחד ולא תמטו: **אצל שטר כמותה ואל.** צבית דין מתחת ידה: **גובה כמותה לעולם.** שאילו מחלתה היתה מוסרת להס שטר הכמותה: **שלא צהוריה.** חס שתק עשרים וחמש שנים ולא מיחה על חובו לא הפסיד צך: **אלמנה צם אחולי היא.** שנהנית מהן כל השנים הללו וכמותה אינה מלוה ולא חיסרה צה ממון: **לעולם דלא נקוט.** הלכך דווקא צעל חוץ הא אלמנה דלא נקטא שטר אחילת'. ודקשיא לך צמאי צביל כשמיני מודה: שוין. צעלי צרייתא: **גרופה הכי היא כבעל חוב.** לגבות לעולם שלא צהורה דודלי לא מחלה: **שחמיני מודה.** שלא נתקבלה כמותה: **צר קוא.** שם חס: הרי

(א) צע"י גל. (ב) צנפסוק כמדי משכבון. (ג) צעוטה מח. (ד) לעל פו. (ה) מנה. (ו) ר"ה יג. ממות קא. (ז) חולין ק"ט. ע"ש פירש"י.

תורה אור השלם

1. יבוא שלום ינחו על משכבותם הלך נחשו: ישעיה נב ו
2. אין שלום אמר לך קרשעים:
3. הן כלבם קדתי אשר מאזרי זיקות לבו באר שאכם ובידות בערתם מדי היתה זאת לכם למעצבה תשקבו: ישעיה נא
4. מפני נעמת ירדה והשקבה את ערלים: יחזקאל לב יט

גליון הש"ס

גבי' שיבוע עילוינים. עין כ"י מריס דף מ' ע"א: שם אין שלום אמר ה' י"ל אחי (ישעיה מ):

מוסף רש"י

כל זמן שהיא בבית אביה. שלא היו עובדים אותה היתומים ולא זנין אותה (ועל זה) גובה כתובתה עשרים וחמש שנים. ואם עסקה יתר על כן יוס אחד מחלה וכן תוספת (שם). אלמנה שלא נגתה כתובתה, יורשה מזכירין כתובתה. ויזנין ויזנין כתובתה. עד עשרים וחמש שנים. ואם עברו כ"ה שנים ולא תבעה הפסקוה. והכי מן כל זמן שהיא צבית אציה, שלא נטלה מזונות מן היתומים, גובה כמותה עד כ"ה שנים ואם לא תבעה מחלתה (שבתות שם). לפוס גמלא שיחנה. לפי מה הגמל ישעושו משלש (על"ל שם). מרבי צמלא (סוטה יג.). כל מדת חכמים כן היא. מלמלמנת ר"ה ג' הרי קורטוב. מדה קטנה מלח, אחד מה' צמניית צלוג (שם).

תוספות ר"ד

מתני' כל זמן שהיא בבית אביה גובה כתובתה לעולם וכ"ז שהיא בבית בעלה גובה כ"י עד כ"ה שנה שיש שנתעשה טובה כנגד כ"י דברי ר"מ שאמר מהו שהיה רשבי' והכ"א כ"ז שהיה בבית בעלה גובה כ"י לעולם וכ"ז שהיא בבית אביה גובה כתובתה עד כ"ה שנה מתה יורשה מזכירים שם עד כ"ה שנה פי' כ"ז שהיא בבית אביה שאנה נוגעת בנכסי בעלה גובה כ"י לעולם כ"י היא נותנים לה מזונות בין אם אין נותנים לה כ"ז שהיא בבית בעלה ועיוותה שם גובה כ"י עד כ"ה שנה אבל אם עברה כ"ה שנים אבהה כ"י שיש באלו כ"ה שנה שיעור שתעשה טובה וגי' לעניים המהוירים בבתים כנגד כתובה ואינה רשות ליתן לעניים אכ"פ והיות וכל מה שנונה מנכסי ל"מ מהו שתשלש פי' שאם לא שתהה כ"ה ושתהה חצה הוה תפסיד חצי כ"י בעבור טובה שעשת בנכסי בעלה ואמרין מפסדת לפי חשבון א"ר דוקא שעולה הטובה כנגד כתובה דלאו בת גבי' היא כלל לא מפסדת כתובתה אבל קודם שישלש הכ"ה שנים דבר גבי' הוא מתוך שגובה מקצת גובה הכל והאין מחשבין הטובה שעשת ואיתוקם בתיקו והכ"א כ"ז וכי פירשו שמה הראשונים שכ"ה שנים מפסדת כ"י אין הטעם מפני טובה שעשת דהיא טובה שגמלה עם עניים

ואחת אומרת לו ירדה והשכבה את ערלים: **מתני' כל זמן שהיא בבית אביה גובה כתובתה לעולם כל זמן שהיא בבית בעלה גובה כתובתה עד עשרים וחמש שנים שיש בכ"ה שנים שתעשה טובה כנגד כתובתה דברי ר' מאיר שאמר משום רשב"ג יחכ"א כל זמן שהיא בבית בעלה גובה כתובתה לעולם כל זמן שהיא בבית אביה גובה כתובתה עד עשרים וחמש שנים** אמר ליה אביי לרב יוסף ענייה שבישראל עד עשרים וחמש שנים ומרתא בת בייתוס עד עשרים וחמש שנים אמר ליה (7) לפוס גמלא שיחנה אביעיא להו לרבי מאיר מהו שתשלש תיקו: וחכמים אומרים כל זמן: אמר ליה אביי לרב יוסף אתאי קודם שקיעת החמה גובה כתובתה לאחר שקיעת החמה לא גביא ליה אין (8) כל מדת חכמים כן היא בארבעים סאה חסר קורטוב אינו יכול לטבול בהן אמר רב יהודה אמר רב העיד רבי ישמעאל ברבי יוסי לפני רבי שאמר משום אביי ילא שנו אלא שאין שטר כתובה יוצא מתחת ידיה אבל שטר כתובה יוצא מתחת ידיה גובה כתובתה לעולם ורבי אלעזר אמר אפילו שטר כתובה יוצא מתחת ידיה אינה גובה אלא עד עשרים וחמש שנים מתיב רב ששת יב"ח גובה שלא בהזכרה היכי דמי אי דלא נקט שטרא במאי גבי אלא דנקיט שטרא וב"ח הוא דלאו בר אחולי הוא הא אלמנה אחילתא הוא מותיב לה והוא מפרק לה לעולם דלא נקיט שטרא והכא במאי עסקינן כשחייב מודה והאמר ר' אלעא שוין יגרושה הרי היא כבעל חוב היכי דמי אי דלא נקיטא כתובה במאי גביא אלא לאו דנקיטא כתובה וגרושה היא דלאו בת אחולי היא הא אלמנה אחילתא הכא נמי כשחייב מודה יאמר רב נתמין בר יצחק תני רב יהודה בר קוא במתניתא דבי בר קוא תבעה כתובתה הרי במקום שאין כותבין כתובה וסומכים על תנאי ב"ד אין צדארתה אבל אם שטר וכו' פי' שאילו מחלתה היתה מוסרת להן שטר כתובה ור"א אמר אפילו שטר כתובה יוצא מתחת ידיה אינו גובה אלא עד כ"ה שנה מחי ר"ש ב"ח גובה שלא (בהכרזה) פי' אם שתק כ"ה שנים ולא מיחה על חובו אינו תפסיד בכך הי"ד אי דלא נקט שטרא במאי גבי אלא לאו דנקט שטרא וב"ח הוא דלאו בר אחולי הוא הא אלמנה אחילתא פירושה אלמנה היא בת מחילה מפני שנתנית לה השנים וכתובתה אינה מלוה ולא חסרה בה ממון אבל בע"ח למה הוא רוצה לחלוץ חובו הוא מותיב לה והוא מפרק לה בשתיים מודה: